

Opis modułu kształcenia / przedmiotu (syllabus)

Rok akademicki:	2016/2017	Grupa przedmiotów:		Numer katalogowy:	
-----------------	-----------	--------------------	--	-------------------	--

Nazwa przedmiotu ¹⁾ :	Higiena produktów pochodzenia zwierzęcego			ECTS ²⁾	4
Tłumaczenie nazwy na jęz. angielski ³⁾ :	Hygiene of food of animal origin				
Kierunek studiów ⁴⁾ :	weterynaria				
Koordinator przedmiotu ⁵⁾ :	prof. dr hab. Jacek Szczawiński				
Prowadzący zajęcia ⁶⁾ :	dr Janusz Bogdan, dr Agnieszka Jackowska-Tracz, dr Joanna Pławińska-Czarnak, dr Małgorzata Szczawińska, dr Joanna Zarzyńska				
Jednostka realizująca ⁷⁾ :	Katedra Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego				
Wydział, dla którego przedmiot jest realizowany ⁸⁾ :	Wydział Medycyny Weterynaryjnej				
Status przedmiotu ⁹⁾ :	a) przedmiot kierunkowy	b) stopień – studia jednolite magisterskie; rok 5	c) stacjonarne		
Cykl dydaktyczny ¹⁰⁾ :	Semestr 9 - zimowy	Jęz. wykładowy ¹¹⁾ : polski i angielski			
Założenia i cele przedmiotu ¹²⁾ :	Celem kształcenia jest przygotowanie studentów do pracy w charakterze państwowego lub prywatnego lekarza weterynarii w zakresie higieny produktów pochodzenia zwierzęcego tj. mięsa i produktów mięsnych, tłuszczów zwierzęcych, ryb, drobiu oraz jaj i przetworów jajecznych. Studenci zapoznają się z aspektami higienicznej produkcji i przetwórstwa żywności pochodzenia zwierzęcego, systemami zapewnienia jakości i bezpieczeństwa żywności, prawem żywnościowym, szczególnie dotyczącym produktów pochodzenia zwierzęcego, zasadami nadzoru sanitarno-weterynaryjnego oraz metodami badań i oceną surowców i przetworów pochodzenia zwierzęcego.				
Formy dydaktyczne, liczba godzin ¹³⁾ :	a) wykłady; liczba godzin 30; b) ćwiczenia; liczba godzin 45;				
Metody dydaktyczne ¹⁴⁾ :	Wykłady są prowadzone z zastosowaniem środków audiowizualnych (prezentacje multimedialne PPT). Ćwiczeniach (w części teoretycznej) stosuje się prezentacje multimedialne PPT, foliogramy, filmy. W części praktycznej ćwiczeń studenci wykonują samodzielnie badania laboratoryjne żywności pochodzenia zwierzęcego.				
Pełny opis przedmiotu ¹⁵⁾ :	<p>Treści wykładów są uzupełnieniem treści ćwiczeń. Tematyka wykładów: Informacje wprowadzające: cel i zakres przedmiotu; podstawy prawne działania Inspekcji Weterynaryjnej w Polsce i Unii Europejskiej; struktura, organizacja i zadania Inspekcji Weterynaryjnej. Podstawowe, ogólne wytyczne wykonywania zadań przez IW; systemy zapewnienia jakości w przemyśle spożywczym, ze szczególnym uwzględnieniem metody analizy zagrożenia krytycznych punktów kontrolnych (HACCP). Definicja mięsa; budowa histologiczna tkanki mięśniowej; wyjątki poubojowa; skład morfologiczny tusz zwierząt rzeźnych; skład chemiczny mięsa; wodochłonność; właściwości odżywcze oraz rola produktów pochodzenia zwierzęcego w żywieniu człowieka. Endogenne przemiany poubojowe; przemiany węglowodanów, nukleotydów i białek; mechanizmy zakwaszania mięsa; stężenia pośmiertnego dojrzewania mięsa; poubojowa stymulacja elektryczna. Czynniki biologiczne, chemiczne i fizyczne powodujące rozkład żywności; rozkład autolityczny i bakteryjny mięsa; procesy biochemiczne związane z rozkładem mikrobiologicznym; prawidłowości rozwoju drobnoustrojów w żywności; matematyczne modelowanie krzywej wzrostu bakterii; ogólna koncepcja metod utrwalania żywności. Podstawy teoretyczne stosowania niskich temperatur w konserwacji żywności; chłodzenie żywności; wpływ temperatur chłodniczych na mikroflorę niespecyficzną i odchylenia od stanu normalnego występujące podczas przechowywania mięsa w chłodni. Podstawy teoretyczne konserwacji przy pomocy wysokich temperatur; przemiany fizyczne, chemiczne, sensoryczne i odżywcze podczas ogrzewania mięsa; podstawy termobakteriologii: ciepłooporność, wartość D, wartość z, wartość pasteryzacyjna, wartość sterylizacyjna (F); minimum botulinowe; czynniki wpływające na ciepłooporność drobnoustrojów; rozwój techniki ogrzewania żywności; przyczyny psucia się konserw i zatruc pokarmowych związanych z ich konsumpcją. Solenie i peklowanie mięsa; podstawy teoretyczne - rola aktywności wody w konserwacji żywności; stony dodatnie peklowania mięsa: wpływ soli peklujących na barwę i inne cechy organoleptyczne; wpływ soli peklujących na mikroflorę saprofityczną i chorobotwórczą; strony ujemne peklowania: toksyczność bezpośrednia azotanów i azotynów oraz toksyczność pośrednia związków azotowych związanych z wytwarzaniem nitrozoamin. Podstawy teoretyczne wędzenia żywności; skład dymu wędzarniczego; sposoby wprowadzania składników dymu wędzarniczego do żywności pochodzenia zwierzęcego; mechanizmy wpływu składników dymu wędzarniczego na cechy organoleptyczne przetworów mięsnych oraz ich mikroflorę; ujemne strony wędzenia związane z toksycznym oddziaływaniem składników dymu wędzarniczego na organizm człowieka. Suszenie mięsa – podstawy teoretyczne; sposoby i systemy suszenia; suszenie sublimacyjne (liofilizacja); zmiany chemiczne występujące podczas przechowywania suszonego mięsa ssaków i ryb; zachowanie się drobnoustrojów saprofitycznych i chorobotwórczych w produktach suszonych.</p> <p>Tematyka ćwiczeń: Artykuły rzeźne zasadnicze i uboczne; klasyfikacja poubojowa tusz, podział tusz zwierząt rzeźnych na elementy zasadnicze; klasy jakości mięsa, podział artykułów ubocznych, ich pozyskiwanie, przechowywanie, konserwacja i wykorzystanie; utylizacja odpadów. Produkcja wędlin: rola i znaczenie poszczególnych zabiegów technologicznych stosowanych w przetwórstwie mięsa, schematy produkcyjne oraz przykładowe receptury wykorzystywane przy produkcji wędzonek, kiełbas i wędlin podrobowych (omówienie oraz zajęcia terenowe). Analiza sensoryczna i badanie organoleptyczne wędlin: określenie wrażliwości sensorycznej</p>				

	studentów, próby na daltonizm smakowy, różnicowania zapachów i barw; analiza sensoryczna oraz ocena organoleptyczna próbek wędlin (zajęcia laboratoryjne). Badanie bakteriologiczne wędlin: zasady pobierania próbek, kierunki badań i wykonanie oznaczeń zgodnie z Polskimi Normami, odczyt wyników badań, ich interpretacja i ocena partii produktu na podstawie uzyskanych wyników. Badanie chemiczne wędlin: oznaczanie zawartości białka, zawartości wody i NaCl, zawartości tłuszczu, oznaczanie zawartości azotanów i azotynów. System zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności (HACCP) w przetwórstwie wędlin, analiza zagrożeń oraz wyznaczenie krytycznych punktów kontroli (omówienie i zajęcia praktyczne). Produkcja tłuszczów topionych oraz badania laboratoryjne smalcu.
Wymagania formalne (przedmioty wprowadzające) ¹⁶⁾ :	Mikrobiologia, Toksykologia, Higiena pasz, Higiena zwierząt rzeźnych i mięsa
Założenia wstępne ¹⁷⁾ :	
Efekty kształcenia ¹⁸⁾ :	01 - opisuje i interpretuje zasady ochrony zdrowia konsumenta przez właściwy nadzór nad produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego 02 - opisuje, interpretuje i ocenia warunki higieny i technologii produkcji oraz bezpieczeństwa żywności, a także posługuje się właściwymi aktami prawnymi regulującymi nadzór weterynaryjny 03 - opisuje i wdraża procedury związane z HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) — Systemem Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli 04 - ocenia jakość produktów pochodzących z zwierzęcego 05 - potrafi współpracować z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia publicznego
Sposób weryfikacji efektów kształcenia ¹⁹⁾ :	Efekty 01- 05: Pisemne sprawdziany w trakcie ćwiczeń. Ocena dokumentacji wyników badań laboratoryjnych wykonywanych podczas ćwiczeń.
Forma dokumentacji osiągniętych efektów kształcenia ²⁰⁾ :	Treść pytań pisemnych sprawdzianów z oceną. Dokumentacja wyników badań laboratoryjnych.
Elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową ²¹⁾ :	W trakcie semestru przewiduje się 4 sprawdziany (zaliczenia) cząstkowe. Student zobowiązany jest do uczestnictwa we wszystkich zaliczeniach cząstkowych. Dla każdego zaliczenia cząstkowego przewiduje się dany termin. Student zobowiązany jest do uzyskania minimum 60% maksymalnej liczby punktów. Suma punktów wszystkich zaliczeń cząstkowych jest podstawą do wystawienia oceny końcowej. Studenci prowadzący starania o ocenę końcową, dokumentację wyników badań laboratoryjnych wykonywanych podczas ćwiczeń mogą uzyskać ocenę końcową o 0,5 stopnia wyższą.
Miejsce realizacji zajęć ²²⁾ :	Salę dydaktyczną i laboratoria Katedry Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego
Literatura podstawowa i uzupełniająca ²³⁾ :	
<ol style="list-style-type: none"> Doyle M.P., Beuchat L.R., Montville T.J.: Food microbiology: Fundamentals and frontiers. USA 2001. ASM Press. Grabowski T., Kijowski J. (red): Mięso i przetwory drobiowe. Warszawa 2004, WNT. Hui Y. H. (Ed.) 2012.: Handbook of meat and meat processing. CRP Press Kołożyn-Krajewska D. (red.): Higiena produkcji żywności. Wyd. SGGW, Warszawa, 2007. Mitek M., Słowiński M. (red.): Wybrane zagadnienia z technologii żywności. Wyd. SGGW, Warszawa, 2006. Niewiadomski H: Technologia tłuszczów jadalnych. Warszawa 1993, WNT. Olszewski A: Technologia przetwórstwa mięsa. WNT. Warszawa, 2002. Pisula A. i Pośpiech E. (red.) 2011.: Mięso – podstawy nauki i technologii. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2011 Prawo żywnościowe (wybrane akty prawne): GIW: http://www.wetgiw.gov.pl/ i http://isip.sejm.gov.pl. Prawo żywnościowe (wybrane akty prawne dostępne na stronach: Główny Inspektorat Weterynarii; http://www.wetgiw.gov.pl/ oraz http://isip.sejm.gov.pl.). Prost E. K.: Zwierzęta rzeźne i mięso – ocena i higiena. Lublin 2006. Lubelskie Towarzystwo Naukowe. Schmidt R.H., Rodrick G.E: Food safety handbook. USA 2003, Wyd. John Wiley & Sons, Inc., USA Tropilo J., Kiszczak L. 2007.: Badanie i ocena sanitarno-weterynaryjna zwierząt łownych i dziczyzny. Wyd. Wieś Jutra. Uradziński J., Wysok B., Gomółka-Pawlicka M. 2006.: Badanie sanitarno-weterynaryjne ryb, skorupiaków i mięczaków. Olsztyn, UWM. Warriss P.D: Meat science. An introductory text.: UK 2000, Cabi Publishing, UK. Wilson W. G. 2005.: Wilson's Practical Meat Inspection. VII Edition, Blackwell Publishing. Witrowa-Rajchert D., Nowak D (red): Metody zapewnienia jakości i bezpieczeństwa w przetwórstwie żywności. Warszawa, 2004. Wyd. SGGW Wybrane normy (PN-EN ISO). 	
UWAGI ²⁴⁾ :	

Wskaźniki ilościowe charakteryzujące moduł/przedmiot²⁵⁾ :

Szacunkowa sumaryczna liczba godzin pracy studenta (kontaktowych i pracy własnej) niezbędna dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia ¹⁸⁾ - na tej podstawie należy wypełnić pole ECTS ²⁾ :	120 h
Łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich oraz w wyniku pracy własnej dla osiągnięcia zakładanych celów kształcenia:	4 ECTS

Tabela zgodności kierunkowych efektów kształcenia efektami przedmiotu²⁶⁾

Nr /symbol efektu	Wymienione w wierszu efekty kształcenia:	Odniesienie do efektów dla programu kształcenia na kierunku
-------------------	--	---

01	opisuje i interpretuje zasady ochrony zdrowia konsumenta przez właściwy nadzór nad produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego	W_HŽ1
02	opisuje, interpretuje i ocenia warunki higieny i technologii produkcji oraz bezpieczeństwa żywności, a także posługuje się właściwymi aktami prawnymi regulującymi nadzór weterynaryjny	W_HŽ2
03	opisuje i wdraża procedury związane z HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) — Systemem Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli	W_HŽ4
04	ocenia jakość produktów pochodzenia zwierzęcego	U_PUZ16
05	potrafi współpracować z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia publicznego	K_KP9